

Dokument nr. 8:42

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Roger Enoksen, Morten Lund og Tor Nymo om midlertidig forbud mot import av levende storfe og kjøttprodukter av storfe fra land som har påvist kugalskap.

Til Stortinget

Bakgrunn

BSE eller kugalskap blir nå påvist i stadig flere land etter at sykdommen først ble påvist i Storbritannia på begynnelsen av 1980-tallet. Av de 15 EU-landene er det nå bare Finland, Sverige og Hellas som ikke har påvist sykdommen. I 1996 ble det fra britisk hold konstatert at det var en sammenheng mellom kugalskap og en ny variant av Creutzfeldt Jacobs sykdom hos mennesker som utover på 1990-tallet økte i Storbritannia. Det ble konkludert med at mennesker kunne bli smittet av sykdommen via inntak av infiserte produkter fra storfe.

Det finnes ingen metoder i dag for å kunne påvise kugalskap på levende dyr, og sykdommen blir som regel påvist på slakt av dyr som er eldre enn 30 måneder. Dette betyr at inkubasjonstiden kan være svært lang, men man har ikke tilstrekkelige kunnskaper om sykdommen i dag til å kunne uttale seg basert om inkubasjonstiden. Det er fortsatt store kunnskapsmangler i forhold til kugalskap, og blant annet vet man ikke om sykdommen også kan smitte andre husdyr som for eksempel høns og svin. Det er også uklart om sykdommen kan angripe ville dyr som for eksempel hjortedyr. I og med at man fortsatt er usikker på inkubasjonstidens lengde utover at den sannsynligvis er på flere år, så kan dette bety at det vil kunne være vanskelig å påvise eventuell kugalskapsmitte i husdyr og/eller ville dyr som har relativt kort levetid.

Reaksjonene i flere EU-land har vært sterke som følge av sykdommen, og de fleste EU-land har satt i gang et testprogram for alt storfeslakt som er eldre enn 30 måneder, samt at beinmjøl har blitt forbudt i fôr med virkning fra 1. januar 2001. Spredningen av sykdommen har også påført flere land politiske kriser. I Tyskland har forbundskansler Schröder blitt tvunget til å gjøre flere utskiftninger i sin regjering, samtidig som han har erklært at tysk landbrukspolitik har vært på villspor i årtier, og at forbrukervern

nå ville bli prioritert langt høyere. Frankrikes landbruksminister Jean Glavany har endog uttalt til en spansk avis at britene må fordømmes moralsk for at de er skyld i den krisen som en nå har i Europa. Østerrike har nedlagt forbud mot import fra Tyskland både av levende storfe og av storfe-produkter. Australia og New Zealand har gjennomført tilsvarende importforbud fra 30 land, deriblant samtlige EU-land.

Ifølge EUs vitenskapskomité er Norge i en særstilling i Europa i forhold til kugalskap, og alle verdens land unntatt Australia og New Zealand samt tre land i Sør Amerika har dårligere status enn Norge på dette området. Ifølge EUs vitenskapskomité er det «highly unlikely» at det finnes smitte av kugalskap i Norge. Årsaken til at Norge har en så god status på dette området er først og fremst fordi Norge har hatt et meget restriktivt lovverk i forhold til import av storfe og produkter av storfe, samt at Norge har hatt strengere prosesser for produksjon og bruk av beinmjøl i storfe-fôr. Blant annet har en i Norge hatt langt større krav til varmebehandling av slikt fôr enn for eksempel i Storbritannia.

I henhold til EØS-avtalens såkalte trygghetsklausul kan et land iverksette nødvendige tiltak av hensyn til samfunnsmessige og/eller helsemessige konsekvenser. Importen av storfe til Norge har økt betraktelig fra 1999 til 2000 med 13 importerte dyr i 1999 og 48 i 2000. Noen av disse dyrene har kommet fra land hvor det nå er påvist kugalskap. Dyrehelsetilsynet har foreslått å forby import av levende storfe, og veterinærdirektør Einar Liven har oppfordret norske bønder om å avstå fra å importere levende storfe. Dette har landbruksministeren støttet offentlig. Nordiske forbrukermyndigheter har krevd at det innføres forbud mot import av levende storfe samt en rekke produkter av storfe.

Hensynet til folks helse og en fortsatt unik situasjon i forhold til dyrehelse må prioriteres høyere enn

hensynet til en friest mulig frihandel også på dette området. Dette aktualiseres særlig av at også EU-land nå har nedlagt importforbud mot storfekjøtt og levende storfe av hensyn til folkehelsen og dyrehel-sesituasjonen.

Det mangler tilstrekkelig kunnskap om smittekil-der, inkubasjonstid og eventuelle konsekvenser på lang sikt, hvis mindre husdyr som svin og høns også skulle bli smittet, eller hvis smitten skulle komme ut i økosystemet og bli tatt opp i ville hjorteviltbestan-der. Fremtidige konsekvenser av sykdommen er så langt ikke mulig å spå fordi man vet for lite om den. Det er derfor av uvurderlig verdi å sette alt inn på å unngå at smitten skal komme til Norge, og at de mest effektive mottiltak blir iverksatt med umiddelbar virkning. Et midlertidig forbud mot import av leven-de storfe og produkter av storfe fra land som har på-vist kugalskap, vil være den sikreste måten å hindre

at også Norge får sykdommen. Lengden av et midler-tidig forbud må vurderes ut i fra den løpende situa-sjonen når det gjelder kugalskap.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen innføre midlertidig forbud mot import av levende storfe fra alle land der kugalskap har blitt påvist.

Stortinget ber Regjeringen innføre midlertidig forbud mot import av storfekjøtt fra alle land der ku-galskap har blitt påvist.

16. januar 2001